

ואל הארץ - זה הגוף (ס' סטריי). כי הנשמה לפי הגוף: כשהגוף
 נד ונקי, יכול לקבל נשמה גדולה, וכן להפך. ועל-כן יש מדינות
 ששכלם עב ומגשם, וכן יש מדינות ששכלם נד וצלול, והכל
 לפי המדינה, לפי המזון היוצא ממנה. ועל-כן על ידי שנתגרשין
 מבחינת אורא דארץ ישראל על-ידי בחינת הנ"ל, אז אין יכולין
 להתקדם גופים וזים, ואין יכולין לקבל נשמה גדולה, ועל-ידי-זה
 נלקח סוד העבור מאתנו: וזה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה
 (סוה"ק קי): והיתה ידי אל הנביאים החזים שזא וגו' בסוד עמי
 לא יהיו - זה סוד עבור, ובכתב בית ישראל לא יכתבו - זה
 סמיכה; ואל ארמת בני ישראל לא יבואו - כמשמעו, הינו
 כנ"ל, בכתב ישראל לא יכתבו זה סמיכה; הינו על-ידי סמיכה
 שמשמיון בשם רבי את שאינם הגונים, על-ידי-זה מחלישין
 כתב ישראל כנ"ל. והוה: ואל ארמת ישראל לא יבואו; הינו
 שנתגרשין מבחינת אורא דארץ ישראל כנ"ל. והוה: בסוד עמי
 לא יהיו - זה סוד העבור; שעל-ידי-זה נלקח מאתנו סוד העבור
 כנ"ל. וכל זה על-ידי המותרות הנ"ל:

ד ועל-ידי-זה אין לו עצה שלמה לעולם, ותמיד אינו יכול
 לתת עצה לעצמו, והוא תמיד מספק. כי כל
 עצותיו בבחינת עצות נבערות, עצת נשים, כי המנפת של
 המותרות עולה אל הלב, בבחינת (יחזקאל י'): העלו גלוליהם על
 לבם; ונעשה לבו מסנף כמו בית-הכפא, שהוא מקום עצת
 הנשים, כמאמר רב עילש (גיטין ס"ד): גשי כל מלי מסדרין
 בבית-הכפא, ששם כל עצתם:

ה אך מי שקבר נשקע באלו המותרות, יש מים שהוא מספר
 מואת המנפת, בבחינת (יחזקאל לו): וזרקתי עליכם מים
 טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליתכם אשר אתכם;
 ואז בא לעצה שלמה, בבחינת (ס' לו): ולא יחצו לשתי ממלכות
 עוד, ולא יטמאו עוד בגלוליהם; שעל-ידי שנתגרשו מהגלולים
 והמנפת הנ"ל, על-ידי-זה: ולא יחצו לשתי ממלכות - בחינת
 עצות, כמו שכתוב (יחזקאל ט'): מלכי אשר ערך; הינו שזוכה לעצה
 שלמה, כי על-ידי המים הנ"ל נעשים אצלו עצות שלמות,
 בבחינת (מס"ל כ'): מים עמוקים עצה בלב-איש. ואלו המים הם
 בחינת מחלקת, בחינת (בבב"ב כ') מי מריבה. ועל-כן מחלקת נקרא
 פלגתא, בחינת (תהלים ס"ה): פלג אלקים מלא מים; כי מכל מחלקת
 נעשה ספר, בחינת שאלות-תשובות. כי המחלקת היא שאלה
 וקשיא, שמקשין ושואלין עליו, והוא שב בתשובה, ועל-ידי-זה
 הוא משיב ומתירץ השאלה, ונעשה מזה בחינת ספר שאלות
 ותשובות. כי על-ידי התשובה, על-ידי-זה נתחדשים אצלו כמה
 ספרים. כי יש כמה ספרים עקשו, וגם עתידים להיות עוד כמה
 ספרים, וכלם צדיקים להעולם. ובתחלה, כשלא היה לו אמונת
 חכמים, אזי היו כל הספרים אצלו בלא, כי היה מלעיג עליהם,
 כמו שכתוב (ספ"ה י'): עשות ספרים הרבה אין קץ ולחג הרבה
 וכי; והינו שמלעיג על רבוי ספריהם, ואזי פלם בלא אצלו.
 וכששב בתשובה על זה, אזי נתחדש אצלו בכל פעם ספר, כי

חוזרים ונחשבים אצלו כל הספרים שבתחלה היו בעיניו בלא.
 והכל לפי המחלקת, כי הוא מסתכל ומתבונן בהמחלקת, מפני
 מה הם חולקים בה, באילו הדברים, ולא באפן אחר, ועל-ידי-זה
 מתבונן איד לשוב בתשובה ולתקן האמונת-חכמים, כי משם
 נמשך המחלקת, על-ידי שפגם באמונת-חכמים. ולפי התשובה,
 לפי המחלקת, בן הוא חוזר ושב אל אמונת-חכמים, וכמו-כן
 נתחדש אצלו ספר, כי חוזר ונחשב בעיניו מה שהיה בתחלה
 בעיניו בלא. וכן בכל פעם לפי המחלקת בן התשובה, ששב
 וחזר אל האמונת-חכמים, וכמו-כן נתחדש אצלו ספר אחר, כי
 חוזר ונחשב בעיניו עוד אזה ספר אחר, שבתחלה היה מלעיג
 עליו והיה בעיניו בלא כנ"ל. ועל-כן על-ידי המחלקת נעשה
 ספר. וזה בחינת (א"ב לא): וספר כתב איש רבי - שעל-ידי ריב
 ומחלקת נעשה ספר. ויש צדיקי הדור, שאמונתם שלמה בודאי,
 ואף-על-פי-כן יש עליהם מחלקת, הוא בבחינת (שע"ה ז'): והוא
 קמא רבים נשא וכי, (ס' ועונותם הוא יסבל; הינו שיש לו
 מחלקת בשביל העולם. ועל-ידי המחלקת שיש עליו, על-ידי-זה
 מתקן האמונת-חכמים אצל הממוינים. ויש שיש עליהם מחלקת
 מחמת שאין להם אמונה בעצמן, ואינם מאמינים בהחדושי-תורה
 שלהם שהם מחדשים, ואינם מאמינים שיש להם ויתברך
 שעשועים גדולים מחדשים שלהם, ועל-ידי-זה שאין להם אמונה
 בחדושים של עצמן, על-ידי-זה הם מתרשלין בהחדושין שלהם,
 ועל-כן בא עליהם מחלקת, ועל-ידי-זה הם שבים בתשובה,
 וחוזרים ונחשבים אצלו חדישין שלהם, וחוזרים ומחדשים, ונעשה
 מזה ספר. ולפעמים נעשה מזה ספר למעלה, שעל-ידי-זה שזה
 שואל ומקשה, וזה שב בתשובה, ועל-ידי-זה משיב ומתירץ -
 על-ידי-זה נעשה ספר למעלה, בבחינת (מלאכי י'): אז נדברו וראו
 ה' איש אל רעהו ויגשבו ה' וישמע ויכתב ספר:

ו ועל-ידי-זה נמתקים כל הצמצומים, שהם הדינים. וכל
 מקום שיש איתו דין וצמצום, נמתק
 על-ידי-זה, על-ידי תקון אמונת חכמים, שעל-ידי-זה נתרפן
 הספרים של התורה הקדושה. כי כל המתקות של כל הצמצומים
 והדינים הוא על-ידי השכל, כי כלם במחשבה אחרת. והשכל
 הוא שרש הדינים, ושם נמתקים הדינים. כי אין הדין נמתק
 אלא בשרשו, וכל דין וצמצום צריך שיהיה נמתק בשכל השדך
 לו, שמשם שרשו. ויש לכל צמצום וצמצום שכל, שעל-ידי
 נמתק. אך יש חכמה עלאה, שכל החכמות כוללים שם ומקבלין
 משם, ועל-כן שם נמתקים כל הדינים. כי בהשכליים פריטים
 אי אפשר להמתיק כי אם בזה השכל דיקא השדך לזה הצמצום,
 שהוא שרשו; אבל על-ידי בחינת חכמה עלאה שכלול מכלם,
 שם נמתקים כל הצמצומים וכל הדינים כלם. והתורה שהיא
 יוצאת מחכמה עלאה, כי אורחא מתקמה עלאה נפקת (סו"ד
 בש"ה דף ס"ב), ואין יכולה לקבל מחכמה עלאה כשיש לה
 שלמות. ושלמות התורה היא על-ידי תורה שב-על-פה, כי תורה
 שבכתב אין לה שלמות כפי-אם על-ידי תורה שב-על-פה, ועל-כן
 על-ידי

ישמח. כי הנפש הוא בחינת נר, בבחינת (מסל"ב): נר ה' נשמת אדם; וכשנכללין יחד נעשה מהם אור, ועל ידיה נעשה שמחה, בחינת: אור צדיקים ישמח:

וזה חדי רבי שמעון ואמר: ה' שמעתי שמעך יראתי, תמן יאות הני למדחל. כי חכוק אמר נבואה זו על רבי עקיבא וחבריו, שמתו על ידי שלא היה בהם אהבה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא מצ"א). כי הם היו בחינת גבורות וצמצומים, ולא נכללו יחד, ולא נמתקו. ורבי שמעון וחבריו שהיו מתקו שלהם, עליבן אמר: אנו בחיבותא תליא. הינו בחינת האהבה וכללות שנקללין יחד, ועל ידיה - ההמתקה והתקון פנ"ל. ומזה בא בחינת: חדי רבי שמעון, הינו בחינת השמחה, שנעשה על ידי הכללות והאהבה, בחינת: אור צדיקים ישמח. פתח ואמר: הולך רכיל מנלה סוד. הולך רכיל וכו' דלית רוחה רוחא דקיומא, הינו רוח חכמה; ולא הוה מהימנא, הינו אמונת חכמים פנ"ל, כי על ידי שאין בו אמונת חכמים, אין בו רוח חכמה, כי גרזן במותרות פנ"ל. מנלה סוד זה בחינת כפול כתב ודגו, שאין מקבלין אור השכל מידי הסמיכה פנ"ל, בבחינת (א"י טו): על פנים כסה אור, כי האותיות צריכות לקבל אור השכל מידי הסמיכה פנ"ל, ועל ידי פנים אמונת חכמים, שהוא בחינת הולך רכיל, על ידיה מנלה סוד, שנתגלה ונסתלק אור השכל פנ"ל, ועל ידיה - בסוד עמי לא יהיו פנ"ל. ונאמן רוח מכסה דבר, דאית בה רוחא דקיומא - על ידי בחינת אמונת חכמים, על ידיה מכסה דבר, בחינת: על פנים כסה אור פנ"ל:

סב לשון רבנו זכרוננו לברכה ויסב אלקים את העם וכו' (שמות י):

א דע, שעל ידי אכילתם של ישראל נעשה יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה אפין באפין בבחינת (רות ב): ויאמר בעוז לרות לעת האכל גשי הלם. לעת האכל דיקא, הינו על ידי האכילה; גשי הלם - דא יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, בחינת (בראשית סד): ויגש אליו יהודא - דא מתקבצתא מלכא במלכא (והר"י ר"ח ה' ע"ש בפדוש הרמ"ז), רק האכילה צריך להיות מאכל אחר שנתברר ואין בו שום מערובות, כי מאכל שיש בו מערובות, על ידי מאכל כזה יוכל האדם להטא:

ב והפרור של המאכלים הוא על ידי אמונה. כי האמת, מה שהתגביל השם והפרך לשכל האנושי שייכל להבין הוא מצוה גדולה לחדר השכל, להבין הדבר על בריו, ועל זה נאמר (אבות פ"ב): ודע מה שתשיב לאפיקורוס. כי יש חלוק בין הקשיות; כי יש קשאי, שייכול האדם להבין תרוץ על קשאי זו - על זה נאמר: ודע מה וכו'. ויש קשאי, שאינו באפשרי לשכל האנושי להבין תרוץ על קשאי כזה, רק לעתיד לבוא ותגלה התרוץ - אסור לאדם לעין בהם, וכל מי שסומך על שכלו ומעין בה, על זה נאמר (מסל"ב): כל באיה לא ישובון; כי על קשאי

על ידי הספרים הנ"ל, שנתחדשים על ידי המחלקת, בבחינת: וספר כתב איש ריבי, בחינת: עשות ספרים הרבה אין קץ, על ידיה נשלם התורה, ואין התורה בבחינת (שמות כד): לוחות האבן - שמקבלת הארה מבחינת אבן שתיה. כי כל דבר שעולם יש לו צמצום אחר בכמות ואיכות, וכל הצמצומים שעולם, פלם גרשמים באבן שתיה, שממנו השתת העולם, וכלם מקבלים ממנו, ושם המתקת כל הדינים, כי הוא בחינת חכמה עלאה, בחינת קדשי קדשים. כי השכל נקרא קדש, וכלם מקבלים ונקללים בבחינת קדשי קדשים, שהוא בחינת חכמה עלאה, שכלול מכלם, ומשם המתקת כל הדינים, בפרטיות וכלליות. כי גם בשמתיקון הדין בפרט באיזה שכל של איזה צמצום, צריכין גם כן להמשיך כח מהשכל העליון הנ"ל, כדי שיהיה כח לזה השכל הפרטי להמתיק הדין. וכן בכלליות, להמתיק כל הדינים מאיזה צמצום שיהיה, אי אפשר להמתיק כי אם על ידי בחינת השכל העליון, בחינת קדשי קדשים, בחינת אבן שתיה פנ"ל. וכשהתורה יש לה שלמות על ידי הספרים פנ"ל, אזי מקבלת מחכמה עלאה בבחינת לוחות האבן, בחינת אבן שתיה, ואזי משפעת בכל החכמות, ונקמתים כל הדינים, בבחינת (תהלים ב): ישלח עורך מפרש - שעקר העור והישועה, שהוא בחינת המתקת הדינים, הוא מפרש, הינו על ידי השכל שנקרא קדש, כדוע. וזה אותיות "שתיה", ראשי תבות: הן הן שדי יעגני (לשון המקרא איוב לא: הן הן שדי יעגני וספר סרב איש ריבי). הן הן שדי - הינו בחינת הרשימות של כל הצמצומים נמתקין על ידי שבאים בתוך שתיה, בחינת אבן שתיה הנ"ל. וזה יעגני - בחינת ההמתקה, בבחינת: ישלח עורך מפרש פנ"ל. וזה: הן הן שדי יעגני וספר כתב איש ריבי - שעל ידי וספר כתב פנ"ל, הינו רבוי הספרים שנעשין על ידי המחלקת פנ"ל, שאין יש להתורה שלמות, ומקבלת משכל הכולל, מתחמה עלאה, שהיא בחינת אבן שתיה פנ"ל, על ידיה הן הן שדי יעגני - בחינת ההמתקה, על ידי בחינת לוחות האבן, שמקבלין מאבן שתיה פנ"ל:

ו וזהו בחינת מה שנוסעין על ראשיה שנה לצדיקים. כי ראשיה שנה הוא יומא דדינא של כל השנה, וכל אהרד ואהרד בא עם קדשתו וצמצומו אל הצדיק הרור, שהוא בחינת קדשי קדשים, בחינת אבן שתיה, בבחינת (שמואל"א ב): כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תכל, שהם הצדיקים, שעליהם נשתת העולם, ועל ידיה נמתקים כל הדינים, על ידי בחינת אבן שתיה פנ"ל. וזה בחינת אבני יעקב, שנקללו פלם בתוך אבן שתיה (בזר ורא"פ ס"ח, ע' וזה דף נה: וחי רלא), כי הנפשות הם בחינת אבנים, כמו שכתוב (איכה ו): תשתכנה אבני קדש; וכלם באים ונקללים בתוך הצדיק הרור, שהוא בחינת אבן שתיה, ועל ידיה נמתקים כל הצמצומים פנ"ל:

ח ועל ידיה נשללים יחד כל הנפשות פנ"ל, על ידיה נעשה שמחה, בבחינת (מסל"ב): אור צדיקים